

Anvisningar om statsbidrag till regioner för arbete med skyddade utrymmen avsedda för hälso- och sjukvård

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att betala ut statsbidrag till regioner i syfte att utföra fördjupade kartläggningar av skyddade utrymmen avsedda för hälso- och sjukvård.¹

En fördjupad kartläggning och analys krävs av lokaler och utrymmen som kan utgöra skyddade utrymmen för att få en tydligare nulägesbild och för att kunna bedöma hur dessa utrymmen möter totalförsvarets behov. Socialstyrelsen ska vid fördelningen av statsbidrag för detta ändamål utgå från en av myndigheten framtagen fördelningsnyckel utifrån populationsstorlek.

Begrepp

När uppdraget genomförs så finns inga juridiskt fastställda krav för utformningen av skyddade utrymmen. För att kunna genomföra regeringens uppdrag utgår därför Socialstyrelsen från de fortifikatoriska kriterier som togs fram tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i regeringsuppdraget S2022/03173.

Med *skyddade utrymmen* i detta uppdrag avses *utrymme som ger visst skydd mot skadlig påverkan från omgivningen*. Skadlig påverkan från omgivningen som skyddade utrymmen ska ge ett visst skydd emot är *luftstöt vågor, splitter, byggnadsras samt joniserande strålning*.

Bakgrund

Av såväl den försvarspolitiska inriktningspropositionen Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30) som av Försvarsberedningens rapport Kraftsamling – Inriktning av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret (Ds 2023:34) framgår att hälso- och sjukvården har en central plats i totalförsvaret. Det är viktigt att funktionaliteten så långt som möjligt kan upprätthållas inom hälso- och sjukvården också i krig.

Socialstyrelsens tidigare uppdrag *Kartläggning av befintliga skyddade utrymmen och lokaler avsedda för hälso- och sjukvården (S2022/03173)* har bidragit till bättre kunskap regionalt och nationellt om, var och i vilken omfattning det finns skyddade utrymmen och lokaler där det kan bedrivas vård i länen. Resultatet av kartläggningen som genomförts visar att det finns befintliga skyddade utrymmen i begränsad omfattning och att ytterligare fördjupad kartläggning och analys krävs för att få en tydligare nulägesbild samt ytterligare kunna bedöma hur dessa utrymmen möter totalförsvarets behov.

¹ Regeringsbeslut 2024-02-22, S2022/03173, S2024/00390 (delvis)

I och med detta uppdrag ges regioner förutsättningar att genomföra fördjupade kartläggningar av skyddade utrymmen avsedda för hälso- och sjukvård.

Statsbidragets storlek

Statsbidraget fördelas efter rekvisition och omfattar totalt 24 000 000 kronor. Det totala beloppet fördelas till varje region efter en fördelningsnyckel baserad på populationsstorlek. Fördelningsnyckeln finns på bidragets webbsida.

Vilka kan rekvirera statsbidrag?

Samtliga regioner kan rekvirera statsbidrag.

Vad kan ni rekvirera statsbidrag för?

Bidraget får användas för att täcka kostnader som krävs för att utföra fördjupade kartläggningar av skyddade utrymmen avsedda för hälso- och sjukvård. Det kan exempelvis vara personalkostnader eller kostnader för resor i samband med kartläggningens genomförande. Kartläggningen behöver inte vara klar för att ansöka om statsbidraget, men ni behöver ha påbörjat kartläggningen.

Syftet med de fördjupade kartläggningarna är bland annat att de ska ge en bild av vilka underhållsbehov som finns.

Regionernas analys ska ha sin utgångspunkt i de fortifikatoriska kriterier som Socialstyrelsen tillsammans med MSB har tagit fram inom ramen för den tidigare inventeringen.² Enligt de fortifikatoriska kriterierna ska ett skyddat utrymme ge visst skydd mot skadlig påverkan från omgivningen. Med skadlig påverkan avses luftstöt vågor, splitter, byggnadsras samt joniserande strålning.

Metodstöd för fördjupad kartläggning

Som stöd för regionernas arbete med fördjupad kartläggning tar Socialstyrelsen fram ett metodstöd som delas med regionerna. Regionen ska utgå ifrån metodstödet när kartläggningen av de skyddade utrymmena genomförs.

När kan ni använda medlen?

Socialstyrelsen betalar ut statsbidraget under 2024 och får användas för kostnader enligt syftet som uppstår från 1 januari till 31 december 2024.

Villkor för statsbidraget

Sista dag att rekvirera statsbidraget är den 15 augusti 2024. Rätten till statsbidrag förfaller om rekvisition inte har lämnats in senast detta datum.

Statsbidrag som inte har rekvirerats senast den 15 augusti kan fördelas om till de regioner som angivit att de önskar ta del av dessa.

Socialstyrelsen kommer inte att samla in kartläggningarna i samband med rekvisitionen, detta kommer dock att ske under våren 2025.

² De fortifikatoriska kriterierna finns i det metodstöd som delas med regionerna

Hur gör ni ansökan?

Ansökan görs via Socialstyrelsens e-tjänst. Läs mer om e-tjänsten i faktarutan:

Vägledning för ansökan via e-tjänst

Innan ni rekviderar bidraget behöver behörig företrädare (eller en person med fullmakt från denne) ansöka om att bli ombud. Tänk på att vara ute i god tid för att ansöka om att bli ombud. Beräknad handläggningstid är en månad.

► [Läs mer om ombudsansökan](#)

Efter att er ombudsansökan beviljats kan ni ansöka om att rekvidera statsbidraget via e-tjänsten. Ni ansöker via webbformuläret som ni hittar genom att klicka på "Ansök nu" för det specifika bidraget som ni hittar under rubriken "öppna utlysningar" i inloggat läge.

Kom ihåg att ladda upp och spara de bilagor som Socialstyrelsen begär i e-tjänsten.

Vad gäller för återrapportering och återbetalning av statsbidrag?

Varje region ska senast i april 2025 återrapportera hur bidraget använts, samt lämna en ekonomisk redovisning. I mars 2025 kommer Socialstyrelsen att skicka ett webbaserat återrapporteringsformulär till regionens registrator för vidarebefordran till verksamhet med ansvar för statsbidrag.

Statsbidrag som inte har förbrukats eller inte har använts i enlighet med angivna villkor i regeringens beslut eller i dessa anvisningar, ska återbetalas till Socialstyrelsen. Ett sådant villkor är att återrapporteringen till Socialstyrelsen sker inom den angivna tidsramen. Socialstyrelsen fakturerar berörda bidragsmottagare.

Information

Frågor om statsbidraget (ansökan, handläggning, utbetalning) skickas till Funktionsbrevlåda: ssik@socialstyrelsen.se